Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»
Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра гісторыі Беларусі і музеязнаўства

УЗГОДНЕНА	УЗГОДНЕНА
Загадчык кафедрай	Дэкан факультэта
__________ Д.В. Герасімёнак	__________ Ю.М. Галкоўская
«___» _____________ 2020 г.	«___» _____________ 2020 г.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

АСНОВЫ КАНСЕРВАЦЫІ І РЭСТАЎРАЦЫІ ПОМНІКАЎ ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ

па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі 1-23 80 02
Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

Складальнік:
дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства,
кандыдат гістарычных навук А.А. Трусаў

Разгледжана і зацверджана
на пасяджэнні Савета ўніверсітэта
22.12.2020 пратакол № 3

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Электронны вучэбна-метадычны комплекс складзены на аснове тыпавога вучэбнага плана па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі 1-23 80 02 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны рэг. № Е23-2-002/ пр-тып. ад 21.03.2019 г.

СКЛАДАЛЬНІК

А.А. Трусаў, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук.

РЭЦЭНЗЕНТЫ

Я.Л. Іванова, намеснік дырэктара па лічбавым тэхналогіям і сувязях з грамадскасцю дзяржаўнай ўстановы «Нацыянальны гістарычны музей Рэспублікі Беларусь», кандыдат культуралогіі;

А.В. Пазнякоў, дацэнт кафедры менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол № __ ад _____.2020 г.);

Прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол № __ ад _____.2020 г.).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА	3
2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	8
2.1 План-канспект лекцый	8
3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	12
3.1 Тэматыка семінарскіх заняткаў	12
4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЯ ВЕДАЎ	12
4.1 Заданні да самастойнай работы магістрантаў	12
4.2 Пытанні да экзамену	14
5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ	15
5.1 Тэматычны план	15
5.2 Асноўная літаратура	16
5.3 Дадатковая літаратура	18

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Гісторыя беларускай рэстаўрацыі налічвае некалькі стагоддзяў і за гэты час адносіны да помнікаў беларускага дойлідства неаднаразова мяняліся. Першыя спробы кансервацыі і захавання помнікаў некаторых унікальных помнікаў архітэктуры сягаюць у канец XIX-пачатак XX ст. Пасля 1921 г., калі Беларусь была падзелена паміж Расіяй і Польшчай, у заходняй Беларусі плённа працавалі польскія кансерватары, а на тэрыторыі БССР пасля кароткага перыяда беларусізацыі пачалося шматгадовае змаганне з рэлігіяй і масавае знішчэнне ці перабудова архітэктурных аб’ектаў. Зараз у незалежнай Беларусі аднаўляюцца некаторыя шэдэўры архітэктуры і праблема кансервацыі і рэстаўрацыі набываюць важнае значэнне.

Вучэбна–метадычны комплекс “Асновы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры” прызначаны для магістрантаў па спецыяльнасці “Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны” (па напрамках).

Вывучэнне курса дапаможа ім ў падрыхтоўцы да ўмоў работы ў сучасным музеі, у тым ліку рэгіянальным, а таксама пад час правядзення тэматычных экскурсій.

Вызначальнай мэтай выкладання дысцыпліны з’яўляецца вывучэнне магістрантамі сучаснага стану і перспектыў кансервацыі і рэстаўрацыі беларускіх помнікаў архітэктуры і музейных артэфактаў.

Адпаведна азначанай мэце пастаўлены наступныя *задачы,* якія павінны быць вырашаны ў працэсе вывучэння курса:

- прасачыць на фактычным матэрыяле гісторыю станаўлення і развіцця беларускай рэстаўрацыі;
- вызначыць уплыў сацыяльна-эканамічнага, унутрыпалітычнага і культурнага развіцця на сучасны стан помнікаў беларускага дойлідства.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

- засвоіць агульныя тэарэтычныя палажэнні сучасных інфармацыйных і музейных тэхналогій у сферы кансервацыі і рэстаўрацыі і прымяненні іх у сучаснай музейнай дзейнасці;
- азнаёміць з новымі рэстаўрацыйнымі тэхналогіямі і магчымасцю іх ужывання ў дзейнасці рэспубліканскіх і рэгіянальных музеяў;
- вывучыць вопыт выкарыстання рэстаўрацыйных тэхналогій у розных відах музейнай дзейнасці;
- азнаёміць з вопытам укаранення новых тэхналогій ў замежнай і айчыннай рэстаўрацыйнай прасторы..

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Асновы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі ОСВО 1-23 01 12- 2013 вучэбных планаў установы вышэйшай адукацыі па напрамках спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны:

Акадэмічныя кампетэнцыі:

– АК-2. Метадалагічныя веды і даследчыя ўменні, якія забяспечваюць вырашэнне задач навукова-даследчай, навукова-педагагічнай, кіраўнічай і інавацыйнай дзейнасці.

Сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

– СЛК-6. Лагічна, аргументавана і ясна будаваць пісьмовую і вусную размову, выкарыстоўваць навыкі публічнай размовы, вядзення дыскусіі і палемікі.

Прафесійныя кампетэнцыі:

– ПК-4. Умець арганізоўваць правядзенне рэстаўрацыйных і кансервацыйных работ, фармуляваць задачы па праектаванню, эксплуатацыі і ўдасканаленню (ў частцы інфармацыйнага забеспячэння) стацыянарных музейных экспазіцый, выстаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

– ПК-9. Аналізаваць сучасны стан і перспектывы развіцця Дзяржаўнага музейнага фонда.

У выніку засваення курса магістранты павінны *ведаць:*

- асноўныя этапы гісторыі рэстаўрацыі ў XIX-XX ст.;
- сучасны стан беларускай рэстаўрацыі;
- асноўныя накірункі і дасягненні ў дзейнасці беларускіх рэстаўратараў на сучасным этапе;
- ролю адноўленых помнікаў гісторыі і культуры ў развіцці культуры краіны;
- спецыфіку ўжывання сучасных рэстаўрацыйных тэхналогій ў музейнай дзейнасці;
- асноўныя паняцці ў галіне кансервацыі і рэстаўрацыі, якія выкарыстоўваюцца ў музейнай дзейнасці.

Магістранты павінны *ўмець:*

- арыентавацца ў тэарэтычным матэрыяле;
- выкарыстоўваць асноўныя паняцці, тэрміны, фактычны матэрыял і атрыманыя навыкі ў музейнай дзейнасці;
- даць характарытыку беларускім помнікам беларускага дойлідства, якія патрабуюць аднаўлення;
- аналізаваць гісторыю стварэння і вопыт, кансервацыі і рэстаўрацыі музейных артэфактаў;
- вызначаць месца і ролю асноўных помнікаў архітэктуры ў культурным жыцці асобных рэгіёнаў;
- выкарыстоўваць атрыманыя веды ў галіне інфармацыйных тэхналогій для рашэння задач, якія звязаны з захаваннем і выкарыстаннем культурнай спадчыны і музейнай дзейнасцю.
- Вучэбна–метадычны комплекс “Асновы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры” распрацаваны з улікам пастаўленых задач, узгоднены з праграмамі іншых вучэбных дысцыплін, якія выкладаюцца

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

студэнтам (“Археалогія”, “Гісторыя архітэктуры”, “Гістарычнае краязнаўства” і інш.).

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны “Асновы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры” прадугледжана 108 гадзін, з іх 46 аўдыторных (26 – лекцыйных, 20 – семінарскіх), форма кантролю ведаў – экзамен.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

(для завочнага навучання)

Раздзелы і тэмы	Колькасць гадзін		Форма кантролю ведаў
	Лекцыі	**Семінарскія заняткі**	
Уводзіны. Прадмет і змест курса.Асноўная рэстаўрацыйная тэрміналогія.	1		Выбарачнае апытанне
Тэма 1.Сістэма крытэрыяў каштоўнасцей помнікаў гісторыі і культуры. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.	1		Выбарачнае апытанне, тэставае заданне
Раздзел I. Гісторыя еўрапейскай рэстаўрацыі			
Тэма 2. Рэстаўрацыя помнікаў Еўропы XIX – пачатку XX стст. Фармаванне прынцыпаў сучаснай рэстаўрацыі	2		Выбарачнае апытанне тэставае заданне, пісьмовая работа
Тэма 3. Рэстаўрацыя і ахова помнікаў гісторыі і культуры ў СССР	2		Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
Тэма 4. Праблемы кансервацыі і рэстаўрацыі беларускіх замкаў	2		Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
Раздзел II. Гісторыя беларускай рэстаўрацыі і аховы помнікаў			Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 5. Праблемы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры Мінска. Тэма 6. Рэстаўрацыя Верхняга горада Мінска.		2 2	
Усяго:	**8**	**4**	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

2.1 План-канспект лекцый

Тэма 1. Уводзіны

Віды работ на матэрыяльных каштоўнасцях: нагляд, рамонт, натурныя даследаванні, кансервацыя, рэстаўрацыя, рэгенерацыя, рэканструкцыя, аднаўленне, прыстасаванне, раскрыццё.

Асноўныя крытэрыі каштоўнасцей помнікаў гісторыі і культуры ў СССР: гістарычная каштоўнасць, горадабудаўнічая каштоўнасць, архітэктурна-эстэтычная каштоўнасць, эмацыйна-мастацкая каштоўнасць, навукова-рэстаўрацыйная каштоўнасць, функцыянальная каштоўнасць. Класіфікацыя каштоўнасцей у Рэспубліцы Беларусь.Крытэрыі адбору каштоўнасцей. Механізм уключэння музейных аб’ектаў і экспанатаў у дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Зберажэнне і аднаўленне гісторыка-культурных каштоўнасцей. Кодекс аб культуры і яго роля ў рэстаўрацыі гістарычных помнікаў.

Раздзел I. Гісторыя еўрапейскай рэстаўрацыі.

***Тэма 2*. Рэстаўрацыя помнікаў Еўропы XIX—пачатку XX стст.**

Фармаванне прынцыпаў сучаснай рэстаўрацыі.

Першая спроба захавання помнікаў гісторыі і культуры ў Старажытных Грэцыі і Рыме. Эдыкт Майорыана і ўказ караля Тэадорыха Вялікага (VI

ст.н.э.). Буллы рымскіх папаў Паўла ІІ і Сікста IV (XV ст.). Рэстаўрацыя аббатства Сен Мексен у Францыі (кан. XVII ст.). Указы Пятра І аб ахове і захаванні помнікаў гісторыі ў Расіі.

Дэкрэты Нацыянальнага Канвента Францыі (кан. XVIII ст.). Адкрыццё музея ў Луўры. Музей гісторыі архітэктуры Ленуара (1791 г.).

Спробы рэстаўрацыі і кансервацыі помнікаў гісторыі і культуры ў эпоху рамантызма. Англія, Германія, Францыя. Віктор Гюго і яго раман “Сабор Парыжскай Божай Маці”.

Дзейнасць І.М.Карамзіна ў Расіі. Стварэнне Генеральнай інспекцыі аховы помнікаў у Францыі (1830 г.) і яе дзейнасць. Рэстаўрацыя Маскоўскага Крамля і лёс Кітай-горада ў Маскве.

Эпоха стылістычных рэканструкцый. Віалле ле Дзюк – заснавальнік школы французскіх рэстаўратараў. Рэстаўрацыя сабора “Парыжскай Божай Маці”. Аднаўленне замкаў у Каркассоне і П’ерфоне. Рэстаўрацыя сабора ў Руане архітэктарам Алавуанам.

***Тэма 3*. Рэстаўрацыя і ахова помнікаў гісторыі і культуры ў СССР і БССР**

Нацыяналізацыя помнікаў гісторыі і культуры пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 г. Дэкрэт СНК ад 5 кастрычніка 1918 г. Стварэнне Расійскай акадэміі гісторыі матэрыяльнай культуры (1919 г.).

Рэстаўрацыя помнікаў Масквы: Крэмль, сабор Пакрова на Рву, Кітай-горад, палаты князя Галіцына, Казанскі сабор на Краснай плошчы. Заканадаўства БССР ў галіне аховы помнікаў гісторыі і архітэктуры.

Стварэнне дзяржаўных рэстаўрацыйных майстэрань. Ігар Грабар – тэарэтык савецкай рэстаўрацыі. Пётр Бараноўскі і яго рэстаўрацыйная дзейнасць. Дзейнасць Міколы Шчакаціхіна і Івана Хозерава. Рэстаўрацыя

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

помнікаў Сярэдняй Азіі. Закрыццё рэстаўрацыйных майстэрань. Сталінскія рэпрэсіі. Масавае знішчэнне культавых помнікаў архітэктуры. Страты СССР і БССР у галіне гісторыка-культурнай спадчыны ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Дзейнасць Камісіі па ахове і аднаўленні помнікаў мастацтва. Стварэнне Спецыяльных праектна-вытворчых рэстаўрацыйных майстэрняў у гістарычных гарадах СССР. Аднаўленне разбураных пад час вайны помнікаў Ленінграда і яго прыгарадаў. Рэстаўрацыя Пятніцкай царквы канца XII—пачатку XIII стст. у Чарнігаве. Аднаўленне помнікаў Ноўгарада і Пскова.

Тэма 4. Праблема кансервацыі і рэстаўрацыі беларускіх замкаў (Мірскі, Крэўскі, Любчанскі, Несвіжскі, Навагрудскі, Лідскі замкі і Стары Замак у Гародне)

Архітэктурна-археалагічнае вывучэнне Мірскага замка. Праблемы яго аднаўлення і прыстасавання. Рэстаўрацыя замка ў 20—30 гадах XX ст. Наданне помніку статуса помніка сусветнай спадчыны. Лёс Мірскай капліцы пачатку XX ст. і касцёла ў Міры. Сучасны стан замка ў Міры

Гісторыя будаўніцтва і рэстаўрацыі палаца-паркавага ансамбля ў Нясвіжы. Дзейнасць Антона Радзівіла і яго жонкі. Адбудова Нясвіжскай ратушы. Сучасны стан Нясвіжскага замка.

Трагічны лёс Крэўскага замка ў Першую Сусветную вайну. Кансервацыя польскіх спецыялістаў. Археалагічнае вывучэнне і спроба кансервацыі ў канцы XX ст. Рух моладзі ў абарону Крэўскага замка. Аднаўленне Крэўскага замка ў апошнія гады.

Замак-кастэль у Лідзе. Гісторыя вывучэння. Рэстаўрацыя-рамонт у пачатку XX ст., дзейнасць польскіх кансерватараў. Праект касервацыі,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

рэстаўрацыі і прыстасавання Лідскага замка ў 80-х гадах XX ст. Сучасныя праблемы аднаўлення і прыстасавання.

Тэма 5. Праблема кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры Мінска.

Планіроўка сярэднявечнага Менска ў XV—XIX стст. Узнікненне Верхняга горада, Троіцкага і Ракаўскага прадмесцяў. Археалагічнае вывучэнне і знішчэнне Менскага замчышча. Кальварыйскі гісторыка-культурны комплекс. Рэгенерацыя Траецкага прадмесця. Вяртанне вернікам забраных храмаў і іх адбудова. Аднаўленне касцёлаў Святога Роха, Святых Сімона і Алены і цэркваў Пятра і Паўла і Святой Марыі Магдалены. Адбудова помнікаў савецкага перыяда. Лошыцкі парк і сядзіба. Праблемы іх рэканструкцыі і прыстасавання.

Тэма 6. Рэканструкцыя і рэстаўрацыя Верхняга горада Мінска.

Узнікненне Верхняга горада як архітэктурнага ансамбля у XVI—XVIII ст. Плошча Свабоды і яе забудова. Разбурэнне помнікаў архітэктуры і іх перабудова ў 30 і 50-60 гады XX ст. Знішчэнне забудовы вуліцы Нямігі і Мінскага замчышча. Праект поўнага знішчэння Верхняга горада ў 70-х гадах мінулага стагодзя. Змаганне беларускай інтэлегенцыі за яго захаванне і іх перамога.

Аднаўленне помнікаў Верхняга горада ў пачатку 90-х гадоў. XX стст. дзейнасць акцыянернага таварыства “Стары Менск”. Адбудова і прыстасаванне кляштара базіліянак, “Дома масонаў , “сядзібы Ваньковічаў”, гандлёвых радоў і Мінскай Ратушы. Праблема аднаўлення Свята-Духоўнай царквы XVII ст. Аднаўленне польскімі рэстаўратарамі былога езуіцкага касцёла XVIII ст. Рэканструкцыя жылой забудовы і знос асобных будынкаў (вуліцы Герцена, Гандлёвая, Рэвалюцыйная і Кірыла і Мефодзія).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

3.1 Тэматыка семінарскіх заняткаў

Тэма №1. Праблема кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры г.Мінска

1. Планіроўка Мінска ў XV – XIX стст.
2. Помнікі гісторыі і культуры Верхняга горада.
3. Помнікі гісторыі і культуры Троіцкага і Ракаўскага прыдмесцяў.
4. Археалагічнае вывучэнне і праблема кансервацыі Мінскага замчыща.

Тэма №2. Рэканструкцыя і рэстаўрацыя Верхняга горада Мінска.

1. Верхні горад як архітэктурны ансамбль XVI – XIX стст.
2. Плошча свабоды і яе забудова.
3. Дзейнасць акцыянернага таварыства "Стары Менск".
4. Аднаўленне Мінскай ратушы .

4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЯ ВЕДАЎ

4.1 Заданні да самастойнай работы магістрантаў

Характарыстыка рэкамендуемых метадаў выкладання

Пры арганізацыі выкладання вучэбнай дысцыпліны «Асновы кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры» рэкамендуецца выкарыстоўваць традыцыйныя формы і метады навучання магістрантаў: лекцыйныя і семінарскія заняткі, а таксама элементы самастойнай работы.

У лік эфектыўных педагагічных тэхналогій, якія спрыяюць развіццю ў магістрантаў крытычнага мыслення, вопыту фарміравання і выкарыстання інструментарыя вучэбна-даследчай дзейнасці, ролевага і імітацыйнага мадэлявання, магчымасці творча засвойваць новы вопыт, вылучаюцца тэхналогіі: праблемнага навучання; развіцця крытычнага мыслення;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

праектнага навучання; камунікацыйныя і інфармацыйныя тэхналогіі; тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці; метад аналізу канкрэтных сітуацый; іншыя інавацыйныя і інтэрактыўныя методыкі.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы магістрантаў

Арганізацыя самастойнай работы магістрантаў прадугледжвае падрыхтоўку магістрантамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыя прэзентацый па асобных падраздзелах курса, вывучэння дадатковых крыніц і літаратуры, падрыхтоўцы да заліку і інш.

Самастойная работа магістрантаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з’яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення экзамену.

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці магістрантаў

Арганізацыя вучэбнай работы магістрантаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў да семінарскіх заняткаў па вучэбнай дысцыпліне.

Для дыягностыкі атрыманых магістрантамі ведаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў:

- тэставыя заданні па асобных падраздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
- пісьмовыя работы па асобных падраздзелах дысцыпліны;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

– мультымедыя прэзентацыі па асобных падраздзелах дысцыпліны;

– выступленні магістрантаў на семінарскіх занятках па самастойна падрыхтаваных тэмах.

Выніковая ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці прадугледжвае правядзенне экзамена.

4.2 . Пытанні да экзамену

1. Ахова і рэстаўрацыя помнікаў на тэрыторыі Беларусі ў XVI – пач. XX стст.

2. Рэстаўрацыя помнікаў архітэктуры на тэрыторыі Еўропы ў XIX - XX стст.

3. Ахова помнікаў гісторыі і культуры на тэрыторыі Беларусі ў XX ст. (пасля 1917 г.)

4. Рэстаўрацыя і ахова помнікаў гісторыі і культуры ў СССР.

5. Рэстаўрацыя помнікаў гісторыі і культуры ў БССР і Рэспубліцы Беларусь.

6. Даследаванні помнікаў архітэктуры падчас рэстаўрацыі.

7. Асноўная рэстаўрацыйная тэрміналогія.

8. Асноўныя прынцыпы сучаснай рэстаўрацыі. Фарміраванне прынцыпаў сучаснай рэстаўрацыі.

9. Рэстаўрацыя і рэгенерацыя мемарыяльных садоў і паркаў.

10. Праблемы рэстаўрацыі Лідскага замка.

11. Праблемы рэстаўрацыі Мірскага замка.

12. Аднаўленне і захаванне помнікаў у Гродна.

13. Рэстаўрацыя і захаванне беларускіх замкаў.

14. Рэканструкцыя і рэстаўрацыя Верхняга горада Мінска.

15. Праблема рэстаўрацыі і прыстасавання замка Радзівілаў у Нясвіжы.

16. Рэстаўрацыя і прыстасаванне гістарычных цэнтраў Віцебска і Магілёва.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ

5.1 Тэматычны план

Завочная форма навучання

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Семінарскія заняткі	
	Уводзіны	1		
1.	Сістэма крітэрыяў каштоўнасцей помнікаў гісторыі і культуры	1		Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
2.	Рэстаўрацыя помнікаў Еўропы XIX - пачатак XX стст.	2	2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа, дыскусія
3.	Рэстаўрацыя і ахова помнікаў гісторыі і культуры ў СССР	2	2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа, дыскусія
4.	Праблема кансервацыі і рэстаўрацыі беларускіх замкаў	2	2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа, дыскусія
	Разам:	**8**	**4**	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

5.2 Асноўная літаратура

Літаратура

Асноўная:

1. *Алексеев*, Л.В. Археология и краеведение Беларуси XVI – 30-я годы XX в. / Л.В. Алексеев. – Мн.: Беларуская навука, 1996. – 206 с.

2. *Багласаў*, С.Г. Праблемы аднаўлення страчаных форм і функцый помнікаў архітэктуры Беларусі пры іх рэстаўрацыі / С.Г. Басагласаў. // Помнікі старажытнай беларускай культуры. Новыя адкрыцці. – Мн.: Навука і тэхніка, 1984. – С. 126 –132.

3. *Багласов*, С.Г. Верхний город Минска: проблемы реконструкции / С.Г. Багласов. // Строительство и архитектура Беларуси. – 1982. – № 2. – С. 24 – 27.

4. *Беларуская* кафля / А.А. Трусаў і інш.; Пад рэд. С.А. Мілючэнкава. – Мн.: Беларусь, 1989. – 150 с.

5. *Глiннiк*, В.В. Неабходнасць стратэгіі захавання архітэктурнай спадчыны Беларусі савецкага перыяду / В.В. Глiннiк. // Праблемы захавання архітэктурнай спадчыны савецкага перыяду. Каштоўнасці мінуўшчыны – 6. Матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі. – Мн.: БелЭн, 1999. – С. 45 – 57.

6. *Исследование* и реставрация русских изразцовых печей XVII – XVIII веков / А.И. Немцова. // Методические рекомендации. – М. Наука: 1989. – 35 с.

7. *История* и теория реставрации памятников архитектуры // Сб. научн. трудов под ред. А.С. Щепкова. – М. Наука: 1986. – 98 с.

8. *Калнiн*, В.В. Мірскі замак. / В.В. Калнін. – Мн.: Беларусь, 2002. – 160с.

9. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры: (прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрвеня 2016 г.: адобраны Саветам Рэспублікі 30 чэрвеня

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

2016г.) : уступае ў сілу з 3 лютага 2017 года. – Мінск: Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2016 – 272с.

10. *Локотко*, А.И. Архитектурное наследие Беларуси. (развитие традиций, охраны и реставрация). / А.И. Локотко. – Мн.: ИООО «Право и экономика», 2004. – 303 с.

11. *Мартыненко*, И.Э. Законодательство об охране Историко-культурного наследия и прокурорский надзор за его исполнением. / И.Э. Мартыненко. – Мн.: Тесей, 2001. – 245 с.

12. *Михайловский*, Е.В. Реставрация памятников архитектуры. / Е.В. Михайловский. – М.: Наука, 1971. – 189 с.

13. *Памятники* всемирного наследия / Кисель В.П. и др. – Мн.: БелЭн, 1998. – 288 с.

14. *Подъяпольский*, С.С. и др. Реставрация памятников архитектуры. / С.С. Подъяпольский. – М.: Стройиздат, 1988. – 269 с.

15. *Подъяпольский*, С.С. Основы реставрации памятников архитектуры. / С.С. Подъяпольский. – М.: Стройиздат, 1983. – 270 с.

16. *Реставрация*, исследование и хранение музейных художественных ценностей. Выпуск 2. Технические средства освещения музеев и реставрационных мастерских. – М.: Наука, 1984. – 48 с.

17. *Рэстытуцыя* культурных каштоўнасцей. Праблемы вяртання і сумеснага выкарыстання (юрыдычныя, навуковыя і маральныя аспекты). – Мн.: БелЭн, 1997. – 257 с.

18. *Реставрация*, исследования и хранение музейных и художественных ценностей. Полевая консервация археологических находок в СССР и за рубежом. Выпуск 1. – М.: Наука, 1984 – 30 с.

19. *Слюнченко*, В.Г. Полоцкий Софийский собор. Историко-архитектурный очерк. / В.Г. Слюнченко. – Мн.: Полымя, 1987. – 240 с.

20. *Список* памятников истории и культуры республиканского значения Белорусской ССР. – Мн.: БелСЭ, 1990. – Кн. 1. – 273 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

21. *Страчаная* спадчына. – Мн.: Полымя, 1998. – 351 с.

22. *Трусаў, А.А*. Мінулае і сучаснасць Лідскага замка // Беларускі гістарычны часопіс, 2008. №6. С. 21-23.

23. *Трусаў Алег*. Беларускія кафляныя печы // Беларускі гістарычны часопіс. 2016, №5, С. 4-17.

24. *Трусаў Алег*. Эвалюцыя будаўнічых матэрыялаў і тэхнікі манументальнага дойлідства Беларусі XI-XVIII. Мінск. БДУКІМ, 2020- 306 с.:іл.

5.3. Дадатковая літаратура:

1. Агееў, А.Р., Трусаў, А.А. Магілёўская ратуша. Гістарычны лёс і адраджэнне / Аляксандр Агееў, Алег Трусаў. – 2-е выд., папр. І дап. – Магілёў: Магіл. Абл. Узбуйн. Друк. 2010-160с.

2. Венецыянская хартыя // Наша Ніва. – 1994. – № 8-9.

3. Выгонная, А.А., Калнін, В.В., Цейтліна, М.М. Основа реставрации памятников архитектуры, монументальной и станковой живописи. / А.А. Выгонная, В.В. Калнін, М.М. Цейтліна. – Мн.: Дизайнпро, 2000. – 96 с.

4. Никитин, М.К., Мельникова, Е.П. Химия в реставрации. / М.К. Никитин, Е.П. Мельникова. – Л.: Химия, 1990. – 304 с.

5. Мірскі замак і замкі Цэнтральнай і Ўсходняй Еўропы. Праблемы рэстаўрацыі і музеіфікацыі. Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя, 4 чэрвеня 2005 г. г.п. Мір, Гродзенская вобл. / Нав. рэд. Н.Ф.Высоцкая. – Мінск: ТАА “Белпрынт”, 2006. – 192 с.

6. Семечкина, Е.В. Реставрация тканей. Методические рекомендации. / Е.В. Семечкина. – М.: Наука, 1990. – 65 с.

7. Трусаў А.А. Манументальные дойлідства Беларусі XI-XVIII стст. Гісторыя будаўнічай тэхнікі. – Мн.: ТАА “Лекцыя”, 2001-204с.

8. Школа музейных кансерватараў. Бюлетэнь.- 2005- 2006.- 44с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ